

УДК 37.011.3-051-056.264:376-043.2]:7

МИСТЕЦТВО ЯК ДІЄВИЙ ЗАСІБ У КОРЕКЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА

Іванна ВЕРТЕПНА, здобувачка вищої освіти.

Науковий керівник: **Тетяна КУДЯРСЬКА**, доктор філософії, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

Анотація. У статті розглядається роль мистецтва у становленні логопеда як професіонала своєї справи, вплив його на розвиток креативності, емоційного інтелекту та педагогічної майстерності фахівця. Здійснено аналіз використання різних видів мистецтва, а саме: літератури, музики, живопису та театру у логопедичній практиці з метою корекції мовленнєвих порушень і всебічного розвитку дітей. Автором розглянуто науковий доробок дослідників, які вивчали виховний потенціал мистецтва у професійній діяльності логопеда. Зміст статті підтверджує думку, що мистецтво є потужним засобом професійного й особистого зростання педагога-логопеда, сприяє ефективній праці з дітьми з порушеннями мовлення та допомагає знизити емоційну напругу під час роботи.

Ключові слова: мистецтво як потужний інструмент, мистецький підхід, логопедична робота, естетотерапія, емоційний інтелект.

Постановка проблеми. Світ мистецтва відкриває у кожній людині глибинні почуття, пробуджує уяву та дає поштовх творити. Мистецтво здатне не тільки розважати людей, а й виховувати та формувати людські цінності, формувати світогляд. Для людства, зокрема для логопедів, мистецтво є потужним інструментом для професійного зростання та становлення особистості.

Логопед – це не тільки фахівець з виправлення мовленнєвих порушень, а й педагог, який допомагає людям знайти свій голос у прямому та переносному значенні. Основні якості логопеда – це емоційна гнучкість, вміння імпровізувати, чуйність, любов до дітей. Усі ці риси мають бути поєднані з професійними знаннями. Через мистецтво педагог сповнюється творчою енергією [2].

Усі види мистецтва: література, музика, театр та живопис – допомагають логопеду розширювати свої професійні знання та навички. Види мистецтва фахівець використовує у роботі з дітьми. Література сприяє активізації мовлення, музика допомагає розвивати фонематичний слух та нормалізувати нервову систему, театральні постанови розвивають уважність, картини живопису розвивають естетичний смак. Завдяки мистецтву логопед робить заняття з корекції мовлення не тільки результативними, а й цікавими та емоційними [4].

Мета: розкрити роль мистецтва у становленні логопеда як професіонала своєї справи, його вплив на розвиток креативності, емоційного інтелекту та педагогічної майстерності фахівця.

Аналіз наукових досліджень. Багато науковців працювало над дослідженням виховного потенціалу мистецтва у становленні педагога-логопеда. Українські дослідники зробили значний внесок у розробку практичних і теоретичних аспектів цієї теми. Так, зокрема, психологи Олена Донченко та Євгенія Линдіна стверджують, що педагогічна творчість є умовою для успішної логопедичної роботи. У своїх працях авторки обґрунтовують важливість педагогічної творчості у діяльності логопеда з дітьми дошкільного віку. Вони звертають увагу на потребу формування креативності у майбутніх логопедів під час їхнього навчання [3].

Корекційні педагоги Олег Опалюк, Людмила Лісова та Катерина Матвійів досліджували впровадження естетотерапії у корекційно-педагогічну діяльність логопеда закладу дошкільної освіти (ЗДО). У своїх напрацюваннях вони розглядають естетотерапію як метод, що поєднує різні види мистецтва, для корекції мовленнєвих порушень дітей; досліджують специфіку технік естетотерапії у логопедичній практиці та їх вплив на емоційний стан дитини і мовленнєвий розвиток [4].

Науковець та філолог Галина Осіпчук у своїй статті «Виховний потенціал художньої літератури у формуванні особистості майбутнього педагога (на матеріалі творчості Степана Павленка)» здійснила аналіз впливу художньої літератури на формування індивідуальних якостей майбутніх педагогів. Авторка звернула увагу на важливість ознайомлення студентів педагогічних спеціальностей з літературними творами, які сприяють розвитку емпатії, професійної рефлексії та моральних цінностей [4].

Проаналізовані нами дослідження показують важливість поєднання мистецьких підходів і діяльності логопедів, оскільки таке поєднання сприяє розвитку творчого потенціалу, емпатії, емоційної чутливості та дає змогу ефективно працювати з дітьми, які мають порушення мовлення.

Виклад основного матеріалу. Мистецтво виступає засобом саморозвитку логопеда. Воно відіграє важливу роль у формуванні психологічної стійкості та саморозвитку особистості. Емоційна витривалість та високі професійні знання – це основні якості педагога, оскільки робота з дітьми є дуже енергозатратною та складною. Мистецтво допомагає відновлювати емоційний баланс, знаходити сили для роботи та уникнути професійного вигорання [5].

Варто зазначити, що мистецтво є важливим компонентом професійного саморозвитку педагога. Воно має високий виховний потенціал, який допомагає фахівцю стати справжнім натхненням для своїх вихованців, адже завдяки використанню різних видів мистецтва формується творчий підхід у роботі з дітьми-логопатами [1].

Важливим у становленні педагога-логопеда є емоційний інтелект, який допомагає усвідомити власні емоції, розпізнавати почуття інших людей та набагато ефективніше взаємодіяти з дітьми. У роботі з дітьми, в яких є недорозвиток мовлення, потрібно мати достатньо терпіння, володіти емпатією та здатністю відчувати настрій вихованців. Часто мовленнєві порушення супроводжуються сором'язливістю, страхом помилитися, заниженою самооцінкою. Саме мистецтво вчить помічати навіть нюанси емоцій, розуміти внутрішній стан дитини. Використання різних видів мистецтва під час заняття допоможе зняти внутрішню напругу. Наприклад, музика може створити розслаблену та спокійну атмосферу, а театралізовані ігри послаблять скутість. Мистецтво у поєднанні з емоційним інтелектом робить логопедичну діяльність ефективною, гармонійною, що позитивно впливає на розвиток дитини та створює сприятливі умови для подолання її мовленнєвих труднощів.

Висновки. Отже, мистецтво виступає універсальним засобом для гармонійного емоційного, соціального та особистісного розвитку фахівця і вихованця, що робить його важливим елементом сучасної освіти й терапії. Мистецтво доповнює та розширює професійний світогляд логопеда та стає важливою частиною становлення його як фахового педагога. Воно формує емоційну чуйність, креативне мислення та допомагає знаходити підхід до кожної дитини. Завдяки мистецтву робота логопеда з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовлення перетворюється на мистецтво слова, звука та взаємодії між дорослим і дитиною, тобто логопедом та вихованцем.

Література

1. Донченко О., Линдіна Є. Педагогічна творчість як умова ефективної логопедичної допомоги дітям дошкільного віку із особливими освітніми потребами. [Електронний ресурс]. *DSpace Бердянського державного педагогічного університету*. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua/items/701baaa4-9e4c-447f-864a-fca83dab753a>.
2. Ковальчук О. А. Театральні технології в роботі логопеда. Одеса : Логопедичний центр, 2020. 174 с.
3. Левіна Т. П. Музична терапія в логопедичній практиці. Харків : Педагогічна думка, 2016. 198 с.
4. Опалюк О., Лісова Л., Матвіїв К. Своєрідність впровадження естетотерапії у корекційно-педагогічну діяльність логопеда. [Електронний ресурс]. *Альманах сучасної корекційної освіти*. Вип. 23, 2024. URL: <https://aqce.com.ua/vipusk-23-2024/opaljuk-o-lisova-l-matviiv-k-svojeridnist-vprovadzhennja-estetoterapii-u-korekcijno-pedagogichnu-dijalnist-logopeda.html>.
5. Осіпчук Г. Виховний потенціал художньої літератури у формуванні особистості майбутнього педагога (на матеріалі творчості Степана Павленка) [Електронний ресурс]. *Europub*. URL: <https://europub.co.uk/articles/vixovnii-potencial-xudoznoyi-literaturi-u-formuvanni-osobistosti-maibutnogo-pedagoga-na-materiali-tvorcosti-stepana-pavlenka-A-334764>.